Maria FILIPIAK

TRZYNASTY ROK PONTYFIKATU JANA PAWŁA II
16 X 1990 – 15 X 1991 r.

PAŹDZIERNIK

16 X – Telegram [...] do prezydenta Michaiła Gorbaczowa z okazji przyznania Pokojowej Nagrody Nobla.
18 X – Podpisanie konstytucji apostolskiej *Sacri Canones* promulgującej Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich.
19 X – List [...] do patriarchy Antiochii dla maronitów.
20 X – Posłanie do Nasrallaha Sveira.
23 X – Audiencja dla 12 biskupów obecnych na VIII Sesji Zwyczajnej Synodu Biskupów.
– Audiencja dla uczestników Zjazdu Instytutu Szensztackiego.
24 X – Przemówienie podczas środowej audiencji na temat roli nauki i kultury.
26 X – Zakończenie Synodu Biskupów.
– Audiencja dla prymasa Polski kard. Józefa Glempa.
27 X – Przemówienie na zakończenie Synodu Biskupów *Duch Święty pozwolił nam przysłużyć się sprawie największej wagi w życiu całego Kościoła.*
29 X – Audiencja dla uczestników rzymskiego spotkania „Kraj – Emigracja" *Jesteśmy jedną wspólnotą odpowiedzialną za Polskę.*
– Przemówienie do Papieskiej Akademii Nauk *Nauka w kontekście kultury.*

LISTOPAD

1 XI – Msza św. na rzymskim cmentarzu Campo Verano.
3 XI – Audiencja dla 400-osobowej grupy pielgrzymów ze Stowarzyszenia Kapłanów i Służebnic Jezusa Ukrzyżowanego.
4 XI – Beatyfikacje: Marthe Aimée Le Bouteiller (1816-1889), Francuzka; Louise Thérèse de Montaignac (1820-1885), Francuzka, założycielka Zgromadzenia Oblatek Najświętszego Serca; Elisabetta Vendramini (1790-1860), Włoszka, założycielka Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek Trzeciego Zakonu św. Franciszka; Maria Schininà (1844-1911), Włoszka, założycielka Zgromadzenia Sióstr Najświętszego Serca.
– Audiencja dla uczestników kolokwium zorganizowanego przez Międzynarodową Akademię Dyplomatyczną nt. „Misja dyplomatyczna i wkład Stolicy Apostolskiej w działalność organizacji międzynarodowych".
– Przemówienie do przedstawicieli Międzynarodowej Federacji Farmaceutów Katolickich *Etyczny i duchowy wymiar zawodu farmaceuty.*
9 XI – Audiencja dla kapłanów z dawnej NRD.
9 – 11 XI – 93 podróż apostolska na terenie Włoch: Neapol i region Campania.
9 – 11 XI – Wizyta duszpasterska w Neapolu.
12 – 13 XI – Wizyta w Pozzuoli oraz Nocera Inferiore, Pagani, Aversa.

16 XI – Przemówienie do członków British Council for Christians and Jews *Antysemityzm jest grzechem przeciwko Bogu i ludzkości.*

– Przemówienie [...] do uczestników międzynarodowej konferencji na temat AIDS.

18 XI – Audiencja dla prezydenta Michaiła Gorbaczowa.

– Wizyta w rzymskiej parafii Santa Maria in Domenica na wzgórzu Celio.

21 XI – Orędzie [...] na XXV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu w służbie jedności i postępu rodziny ludzkiej.*

22 XI – Audiencja dla uczestników spotkania fundacji „Razem na rzecz pokoju".

– Wizyta w Kolegium Słoweńskim.

24 XI – Powołanie do Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej referendarzy: ks. prał. Mariana Rolę i Donalda Kosa OFMConv.

– List [...] do patriarchów, arcybiskupów i biskupów Kościoła katolickiego w Libanie.

– Audiencja dla uczestników plenarnej sesji Papieskiej Rady do Spraw Świeckich *Misja aktualna aż do skończenia świata.*

25 XI – Wizyta w rzymskiej parafii św. Jana Baptysty de Rossi.

26 XI – Posłanie do duchownych maronickich w Libanie.

28 XI – Apel w sprawie Ruandy.

30 XI – Homilia przy trumnie kardynała Władysława Rubina *Miłował, a zatem służył.*

GRUDZIEŃ

1 XII – Mianowanie prosekretarzem stanu arcybiskupa Angelo Sodano.

2 XII – Wizyta w rzymskiej parafii św. Ambrożego.

6 XII – Ponowienie stosunków dyplomatycznych Stolicy Apostolskiej z Bułgarią.

– Audiencja dla uczestników spotkania Komisji do Spraw Stosunków Religijnych z Judaizmem przy Papieskiej Radzie do Spraw Jedności Chrześcijan z Międzynarodowym Komitetem Żydowskim do Spraw Konsultacji Międzyreligijnej.

– Audiencja dla grupy deputowanych do Parlamentu Europejskiego Wspólnoty Gospodarczej, należących do Europejskiej Partii Ludowej.

9 XII – Kanonizacja: Marguerite Dufrost d'Youville (ur. 1701), Kanadyjka.

10 XII – Posłanie do prezydenta RP Lecha Wałęsy *Naród polski zawierzył temu, który „wbrew nadziei uwierzył nadziei".*

14 XII – List Apostolski [...] z okazji czterechsetnej rocznicy śmierci św. Jana od Krzyża.

– Audiencja dla uczestników spotkania nt. „Naturalna regulacja poczęć".

17 XII – Audiencja dla ambasadora Libanu przy Stolicy Apostolskiej Antoine Diefra.

20 XII – Spotkanie z Kurią Rzymską *Synod – urzeczywistnienie więzi między kolegialnością a prymatem.*

25 XII – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

31 XII – „Te Deum" w kościele Il Gesu *Obrona najsłabszych.*

1991
STYCZEŃ

1 I – Orędzie [...] na Światowy Dzień Pokoju *Poszanowanie sumienia każdego człowieka warunkiem pokoju* (napisane 8 XII).
– Ogłoszenie roku 1991 Rokiem Społecznej Nauki Kościoła.
2 I – Audiencja generalna *U progu III Rzeczypospolitej.*
3 I – Przemówienie do uczestników Drogi Neokatechumenalnej *Niech rodziny ewangelizują rodziny.*
4 I – Audiencja dla Chóru Akademickiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
5 I – List [...] do obradujących w Luksemburgu ministrów spraw zagranicznych państw należących do Wspólnoty Europejskiej w sprawie szukania sposobów uniknięcia wojny w rejonie Zatoki Perskiej.
6 I – List okólny Kongregacji Wychowania Katolickiego dotyczący ważniejszych aspektów duchowego przygotowania w seminariach.
– Konsekracja 13 biskupów.
7 I – Posłanie do szefów dyplomacji Wspólnoty Europejskiej w związku z sytuacją w Zatoce Perskiej.
10 I – Audiencja dla przedstawicieli królestwa Jordanii.
11 I – List [...] do Sekretarza Generalnego ONZ Javiera Péreza de Cuéllara w związku z sytuacją w Zatoce Perskiej.
– Telegram [...] do Kościoła na Litwie.
12 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.
– Spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym *Bramy nadziei.*
– Mianowanie biskupem pomocniczym w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja) biskupa Petera Dubovskiego SJ.
13 I – Modlitwa o pokój w Zatoce Perskiej.
14 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.
15 I – Listy [...] do prezydentów Iraku i USA w związku z sytuacją w Zatoce Perskiej.
16 I – Mianowanie biskupem obrządku bizantyjsko-ukraińskiego w Przemyślu dotychczasowego biskupa tytularnego Vardimissany, ks. Jana Martyniaka.
– Mianowanie arcybiskupem lwowskim dotychczasowego biskupa tytularnego Lambesy, ks. Mariana Jaworskiego.
– Zatwierdzenie arcybiskupa Wołodymyra Sterniuka w Republice Ukraińskiej dla obrządku bizantyjsko-ukraińskiego.
17 I – Apel o pokojowe rozwiązanie konfliktu w Zatoce Perskiej.
– Telegram [...] do Kościoła na Łotwie.
19 I – Audiencja dla trzech przywódców religijnych wyznań chrześcijańskich z Iraku: katolickiego patriarchy Babilonii obrządku chaldejskiego Rafaela I Bidwada, ormiańsko-prawosławnego arcybiskupa Awaka Asadurina i metropolity Kościoła asyryjskiego (nestoriańskiego) Iwagrisa Klidy.
20 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.
– Wizyta w rzymskiej parafii św. Higina.

21 I – Przywrócenie ordynariatu polowego w Polsce przez Kongregację do Spraw Biskupów.

– Bulla nominacyjna dla ks. Sławoja Leszka Głódzia, mianowanego biskupem polowym w Polsce.

22 I – Encyklika [...] *Redemptoris missio* (napisana 7 XII).

23 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

– Przemówienie z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan *Złota zasada ekumenizmu.*

25 I – Orędzie [...] na XXV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu na rzecz jedności i postępu rodziny ludzkiej.*

– Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

– Audiencja dla uczestników sympozjum „Rzeczywistość i idea historii".

26 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

– Audiencja dla grupy uczestników sesji plenarnej Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

27 I – Apel o pokój na Bliskim Wschodzie.

– Wizyta w rzymskiej parafii Świętej Rodziny.

28 I – Audiencja dla prawników Trybunału Roty Rzymskiej.

30 I – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

– Audiencja generalna (do Polaków) *O prawną ochronę życia ludzkiego.*

LUTY

1 II – Audiencja dla prezydenta Rumunii Iona Iliescu.

– Audiencja dla uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do Spraw Jedności Chrześcijan.

2 II – Modlitwa różańcowa w intencji pokoju.

5 II – Przemówienie podczas audiencji dla prezydenta RP Lecha Wałęsy *Każde pokolenie musi odważnie i mądrze rozwiązywać problemy swojego czasu.*

7 II – Orędzie [...] na Wielki Post.

9 II – Przemówienie do uczestników Synodu Biskupów Ukraińskiego Kościoła Katolickiego.

10 II – Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

13 II – Posłanie [...] do Światowej Rady Kościołów.

17 II – Wizyta w rzymskiej parafii św. Doroty.

– Apel o pokój w Zatoce Perskiej.

24 II – Audiencja dla kardynała Józefa Tomko – prefekta Kongregacji do Spraw Ewangelizacji Narodów.

– Wizyta w rzymskiej parafii Najświętszej Trójcy.

26 II – Audiencja dla arcybiskupa Francesco Colasuonno – nuncjusza apostolskiego.

– List do prezydenta RP Lecha Wałęsy.

MARZEC

1 III – Audiencja dla uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do Spraw Środków Społecznego Przekazu.

2 III – List [...] do arcybiskupa Mariana Jaworskiego w związku z konsekracją biskupów obrządku łacińskiego we Lwowie i Żytomierzu: Rafała Kiernickiego OFConv., Jana Olszańskiego, Markijana Trofimiaka.
4 III – Audiencja dla patriarchów katolickich Kościołów Bliskiego Wschodu oraz biskupów, którzy reprezentują kraje uczestniczące w wojnie.
7 III – Mianowanie przewodniczącym Konferencji Episkopatu Włoskiego arcybiskupa Camillo Ruiniego.
14 III – List [...] na Wielki Czwartek (napisany 10 III).
– Audiencja dla chrześcijan i muzułmanów z Jerozolimy.
17 III – Wizyta w parafii św. Maurycego Acilii.
18 III – Audiencja dla przedstawiciela Światowej Konfederacji Pracy.
– Audiencja dla prawosławnego metropolity Leningradu – Kiryła, przewodniczącego Departamentu do Spraw Relacji Kościelnych Patriarchatu Moskiewskiego.
19 III – Wizyta we włoskim regionie Marche.
21 III – List [...] do Sekretarza Generalnego ONZ Javiera Péreza de Cuéllara.
23 III – Audiencja dla biskupów rumuńskich przybyłych z pierwszą od czterdziestu lat wizytą „ad limina".
27 III – Mianowanie biskupa Miloslava Vlka metropolitą Pragi.

KWIECIEŃ

4 IV – Przemówienie na Nadzwyczajnym Konsystorzu Kardynałów poświęconym zagrożeniom życia ludzkiego i problematyce sekt.
9 IV – Audiencja dla kardynała Paula Pouparda – przewodniczącego Rady do Spraw Dialogu z Niewierzącymi i Papieskiej Rady do Spraw Kultury.
13 IV – Mianowanie biskupów obrządku rzymskokatolickiego: ks. Kazimierza Świątka – arcybiskupem Mińska i Mohylewa, ponadto ks. arcybiskup Świątek został mianowany administratorem apostolskim „ad nutum sancae sedis" w diecezji pińskiej; ks. Aleksandra Kaszkiewicza – biskupem diecezji grodzieńskiej; ks. biskupa Tadeusza Kondrusiewicza – administratorem Rosyjskiej Republiki Federalnej (dla części europejskiej), jednocześnie został wyniesiony do godności arcybiskupa; ks. biskupa Josepha Wertha SJ administratorem apostolskim dla Syberii (administracja apostolska w Nowosybirsku); biskupa Jana Pawła Lengę MIC – administratorem apostolskim dla katolickiego obrządku łacińskiego w Republice Kazachskiej (administracja apostolska w Karagandzie).
16 IX – Orędzie [...] do braci i sióstr muzułmanów.
21 IV – Beatyfikacje: Annunciata Cocchetti (1800-1882), Włoszka, założycielka Wspólnoty Sióstr św. Doroty; Marie-Thérèse Haze (1782-1876), Francuzka; Chiara Dina Bosatta (1858-1887), Włoszka.
27 IV – Wizyta w Materze, Pisticci i Potenzy.

MAJ

2 V – Encyklika [...] *Centesimus annus* [...] w setną rocznicę encykliki *Rerum novarum*.

3 V – Posłanie [...] do uczestników Kongresu Pracy z okazji stulecia encykliki *Rerum novarum*.
5 V – Wizyta w rzymskiej parafii Maria dell'Olivo.
6 V – Audiencja dla uczestników plenarnej sesji Kongregacji Nauki Wiary.
8 V – Apel o zaprzestanie bratobójczych walk pomiędzy Chorwatami i Serbami.
10 V – 13 V – 50 zagraniczna podróż apostolska do Portugalii.
11 V – Msza św. na wyspie Terceira (Archipelag Azory).
12 V – Msza św. w Funchal (Archipelag Madera).
– Przemówienie w sanktuarium maryjnym w Fatimie *W światłach Fatimy nowa ewangelizacja Europy*.
13 V – Fatima: homilia w sanktuarium w Fatimie *Chwałą Bożą człowiek żyjący*.
– List [...] do braci w biskupstwie na kontynencie europejskim.
21 V – Audiencja dla francuskiej delegacji Konfederacji Robotników Chrześcijańskich.
– Orędzie [...] na Światowy Dzień Misyjny *Dzieło ewangelizacji posłannictwem chrześcijanina*.
23 V – Audiencja dla delegacji Republiki Bułgarii i Jugosławii przybyłej do Rzymu z okazji uroczystości św. św. Cyryla i Metodego.
26 V – Modlitwa o pokój w Liberii, Sierra Leone i Etiopii (Afryka).
28 V – Audiencja dla uczestników zgromadzenia ogólnego Caritas Internationalis.
28 – 29 V – Spotkanie robocze biskupów Stanów Zjednoczonych, Kanady oraz różnych krajów Europy, Afryki, Ameryki Łacińskiej, Azji i Oceanii.
29 V – Mianowanie 22 kardynałów, w tym 14 z Europy, 5 z obu Ameryk, po jednym z Afryki, Azji i Australii.

CZERWIEC

1 VI – Początek czwartej pielgrzymki do Polski.
– Koszalin: poświęcenie seminarium – filii Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu *Wy poprowadzicie ten Kościół w trzecim tysiącleciu*.
– Koszalin: homilia *Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną*.
2 VI – Rzeszów: beatyfikacja biskupa Józefa Sebastiana Pelczara (1842-1924), Polak, założyciel Zgromadzenia Sióstr Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego. Homilia *Nie będziesz brał Imienia Pana Boga twego nadaremno*.
– Przemyśl: spotkanie z wiernymi obrządku bizantyjsko-ukraińskiego *Symboliczna pieczęć pojednania i prawdziwego braterstwa Ukraińców i Polaków*.
3 VI – Lubaczów: koronacja obrazu Matki Bożej z Łukowca *Pamiętaj, abyś dzień święty święcił*.
– Kielce: zakończenie Synodu Diecezjalnego *Włączeni poprzez Chrzest w Tajemnicę Chrystusa*.
– Kielce: homilia *Czcij ojca twego i matkę twoją*.
4 VI – Radom: modlitwa przed pomnikiem protestu robotniczego 1976 roku.
– Radom: homilia *Nie zabijaj*!
– Łomża: homilia *Nie cudzołóż*.
5 VI Spotkanie z Litwinami *Litwo, słyszę twój głos*.

– Białystok: homilia *„Nie kradnij" znaczy także nie nadużywaj twojej władzy nad własnością.*

– Beatyfikacja Bolesławy Lament (1862-1946), Polka.

– Białystok: otwarcie Synodu Archidiecezjalnego *Reewangelizacja chrześcijańskiej Europy.*

Białystok: spotkanie ekumeniczne w prawosławnej katedrze św. Mikołaja *Byśmy przezwyciężyli w końcu grzech podziału.*

6 VI – Olsztyn: homilia *Nie mów fałszywego świadectwa.*

7 VI – Włocławek: homilia *Nie pożądaj żony bliźniego swego*;

– Włocławek: koronacja obrazu Matki Boskiej Nieustającej Pomocy.

– Płock: homilia *Nie pożądaj żadnej rzeczy, która jego jest.*

– Płock: spotkanie z więźniami.

– Płock: zamknięcie Synodu Diecezjalnego *Kościele, co mówisz sam o sobie.*

8 VI – Warszawa: spotkanie z władzami państwowymi i prezydentem RP na Zamku Królewskim *Władzy nie można sprawować inaczej, jak tylko służąc!*

– Warszawa: Te Deum w dwusetną rocznicę Konstytucji 3 maja *Konstytucja jako dzieło ludzkie winna być odniesiona do Boga.*

– Warszawa: otwarcie II Synodu Plenarnego.

– Warszawa: spotkanie z członkami Korpusu Dyplomatycznego *Stolica Apostolska nigdy nie pogodziła się „z tragicznym paradoksem i przekleństwem naszych czasów".*

– Warszawa: spotkanie ze światem kultury *Tego właśnie zmartwychwstania przetłumaczonego przez Norwida na wymóg życia narodowego, życzę Tobie Polsko!*

9 VI – Warszawa: spotkanie ze wspólnotą żydowską *Wspaniała i zarazem tragiczna przeszłość wspólnej historii na polskiej ziemi.*

– Warszawa: spotkanie ekumeniczne w Kościele Ewangelicko-Augsburskim *Posłuszeństwo woli Chrystusa wymaga, abyśmy trwali na drodze do pokoju i jedności wszystkich chrześcijan.*

– Warszawa: homilia *Będziesz miłował... – przykazanie pierwsze i najważniejsze*;

– Warszawa: beatyfikacja sługi Bożego Rafała Chylińskiego (1694-1741), Polak.

– Warszawa: Słowa [...] do parlamentarzystów *„Jak długo nie zmienicie postawy wobec prawa do życia nienarodzonego – tak długo nie mówcie o prawach człowieka".*

11 VI – List [...] do biskupów kontynentu europejskiego na temat stosunków między katolikami a prawosławnymi w nowej sytuacji Europy Środkowej i Wschodniej (napisany 31 V).

12 VI – Ustanowienie w Kamerunie nowej diecezji Yokadouma (pierwszym biskupem mianowany polski misjonarz – Eugeniusz Jureczko OMI).

14 VI – Audiencja dla uczestników plenarnej Papieskiej Komisji do Spraw Ameryki Łacińskiej.

16 VI – Wizyta w rzymskiej parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika.

21 VI – List [...] do biskupów świata poświęcony zagrożeniom życia ludzkiego.
– Audiencja dla Sekcji Dialogu Światowej Rady Kościołów.
22 – 23 VI – Wizyta w Mantui (Włochy) w czterechsetną rocznicę śmierci Alojzego Gonzagi; homilia: *Wartość poznania Jezusa Chrystusa.*
24 VI – Audiencja dla grupy byłych narkomanów.
28 VI – Mianowanie 22 nowych arcybiskupów-metropolitów (m.in. biret kardynalski otrzymał biskup Szanghaju w Chinach: Ignatius Kungt-Pingtmei, który został wyniesiony do godności kardynalskiej „in pectore" w 1979 r.).
29 VI – Apel [...] o pokój w Jugosławii.
30 VI – Wizyta w rzymskim kościele św. Alfonsa Liguori.

LIPIEC

1 VII – Mianowanie kard. Angelo Sodano sekretarzem stanu Stolicy Apostolskiej; kard. Pio Laghi – prefektem Watykańskiej Kongregacji do Spraw Wychowania Katolickiego; kard. José Sancheza – prefektem Kongregacji do Spraw Duchowieństwa; kard. Antonio Innocentiego – przewodniczącym Papieskiej Komisji „Ecclesia Dei"; kard. Camilio Ruiniego – wikariuszem generalnym dla diecezji rzymskiej oraz archiprezbiterem patriarchalnej bazyliki laterańskiej.
– List [...] z okazji 130 rocznicy powstania „L'Osservatore Romano".
2 VII – Audiencja dla wicepremiera Republiki Rosyjskiej Ingi Grebeszewej i ministra zdrowia W. Kalinina.
– Apel o pokój w Jugosławii.
4 VII – Audiencja dla przedstawicieli światowej konferencji na temat religii i pokoju.
5 VII – Ogłoszenie tematu na Światowy Dzień Pokoju *Wierzący zjednoczeni w budowaniu pokoju.*
8 VII – Audiencja dla uczestników I Sesji Stałej Konferencji Włoskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
9 VII – Audiencja dla prezydenta Meksyku Carlosa Salinasa Gortari.
12 VII – Mianowanie kardynała Achille Silvestriniego prefektem Kongregacji do Spraw Kościołów Wschodnich.
14 VII – Wizyta duszpasterska w Susa (Piemont), w czasie której odbyła się beatyfikacja biskupa Edoardo Giuseppe Rosaza (1830-1903), Włoch.
19 VII – Wizyta w Breuil Cervinia (Włochy).
– Mianowanie biskupa pomocniczego Alba Julii – Georgii Jakubiniego – administratorem apostolskim ordynariatu dla katolickiego obrządku ormiańskiego w Rumunii.
21 VII – Apel o pokój w Jugosławii.

SIERPIEŃ

5 VIII – Podniesienie diecezji Alba Julia (Rumunia) obrządku łacińskiego do rangi archidiecezji bezpośrednio podlegającej Stolicy Apostolskiej i mianowanie arcybiskupem dotychczasowego ordynariusza Lajosa Bálint.
10 VIII – Telegramy kondolencyjne [...] za pośrednictwem kardynała Angelo So-

dano na ręce generała zakonu franciszkanów i biskupa diecezji, w której pracowali zamordowani dwaj polscy franciszkanie.

13 VIII – Wizyta w szpitalu dziecięcym w Krakowie *Znak solidarności i sanktuarium cierpienia.*

– Kraków: homilia *Próby i zwycięstwa wiary naszego czasu*, w czasie beatyfikacji Anieli Salawy (1881-1922), Polka. **14 VIII** – Konsekracja kościoła św. Piotra Apostoła w Wadowicach.

– Częstochowa: przemówienie powitalne do uczestników spotkania na Jasnej Górze *Cel naszego pielgrzymowania: słuchać i spełniać Słowo Boże.*

15 VIII – Częstochowa: Spotkanie z okazji VI Światowego Dnia Młodzieży *Wy jesteście młodością Kościoła!*

– Częstochowa: homilia podczas Mszy św. na Jasnej Górze *Jest z wami Maryja.*

– Częstochowa: przemówienie pożegnalne *Maryja wzorem na drodze ku pełnej dojrzałości.*

– Częstochowa: zamknięcie obrad Kongresu Europy Środkowo-Wschodniej *Szczególna postać teologii wyzwolenia w Europie.*

16 VIII – Kraków-Balice: przemówienie pożegnalne *„Wielkich dzieł Bożych nie zapominajcie".*

– Wizyta duszpasterska na Węgrzech. Budapeszt: homilia *Przybyłem, aby was wesprzeć słowem i modlitwą.*

– Ostrzyhom: homilia *Jedność musi trwać i umacniać się przy współudziale wszystkich.*

17 VIII – Pécs: homilia *Wielka Królowa Węgrów.*

– Budapeszt: spotkanie z przedstawicielami świata nauki i kultury *Kościół spogląda z wielkim szacunkiem na twórców i krzewicieli kultury.*

– Budapeszt: spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym *Narody Europy muszą odnaleźć wspólne wartości, które są podstawą pokoju.*

18 VIII – Máriapócs: homilia *Sanktuaria maryjne są zawsze miejscami szczególnego uwielbienia Chrystusa.*

– Debreczyn: nabożeństwo ekumeniczne *Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za rozwój ekumenizmu.*

– Budapeszt: spotkanie ze wspólnotą żydowską *Rasizm we wszelkich postaciach jest grzechem przeciw Bogu i ludzkości.*

19 VIII – Szomblathely: *W ubogim rozpoznajemy oblicze Chrystusa.*

– Budapeszt: spotkanie z młodzieżą *Bądźcie chrześcijanami konsekwentnymi i odważnymi.*

– Budapeszt: spotkanie z seminarzystami *Zostaliście wybrani, aby być przyjaciółmi Chrystusa.*

20 VIII – Budapeszt: spotkanie z chorymi *Chrystus przyjmuje naszą pomoc w dziele zbawienia.*

– Budapeszt: homilia na Placu Bohaterów *Święty Stefan zbudował dom dla wszystkich pokoleń Węgrów.*

– Budapeszt: spotkanie z Konferencją Episkopatu Węgier *Trwajcie zjednoczeni w modlitwie, wspólnie planujcie i działajcie.*

– Budapeszt: pożegnanie na lotnisku *Państwo i Kościół w służbie dobra wspólnego*.
21 VIII – Telegram [...] do prezydenta Michaiła Gorbaczowa.
25 VIII – Telegramy [...] kondolencyjne za pośrednictwem kardynała Angelo Sodano na ręce biskupa diecezji Bergamo i biskupa diecezji Chimbote po zamordowaniu włoskiego misjonarza.
26 VIII – Telegram [...] do Stjepana Mesicia w związku z sytuacją w Chorwacji popierający wysiłki w celu powstrzymania walk.
27 VIII – Apel o dialog w Jugosławii.
28 VIII – Audiencja dla przewodniczącego Prezydium Republiki Bośni i Hercegowiny.
29 VIII – Telegramy [...] za pośrednictwem kardynała Angelo Sodano do prezydentów Litwy, Łotwy i Estonii, w związku z uznaniem przez liczne kraje ich niepodległości.

WRZESIEŃ

1 IX – Wizyta w Carpinetto Romano (rodzinnej miejscowości Leona XIII).
5 IX Telegram [...] do kardynała Franjo Kuharicia, arcybiskupa Zagrzebia, w związku z niepokojącą sytuacją w Chorwacji.
7 IX – Stolica Apostolska i Albania nawiązały stosunki dyplomatyczne na szczeblu nuncjatury ze strony Stolicy Apostolskiej i ambasady ze strony Albanii.
7 – 8 IX – Wizyta w Vicenzy.
8 IX – Ogłoszenie dnia modlitw o pokój w Jugosławii.
10 IX – Orędzie [...] na Światowy Dzień Migranta (napisane 21 VIII).
– Audiencja dla uczestników Kongresu Międzynarodowego Związku Pracowników Demokratyczno-Chrześcijańskich.
14 IX – Audiencja dla wiceprezydenta Rosji gen. Aleksandra Ruckoja.
15 IX – Apel o pokój w Jugosławii.
22 IX – Modlitwa o pokój w Jugosławii.
26 IX – Audiencja z okazji 10-lecia Fundacji Jana Pawła II *Trzeba na nowo ukazać Europie wartość i piękno kultury chrześcijańskiej*.
– Audiencja dla uczestników kongresu zorganizowanego przez Ośrodek Badań nad Kulturą Cygańską.
27 IX – Audiencja dla uczestników kongresu zorganizowanego przez Watykańskie Obserwatorium Astronomiczne.
28 IX – Msza św. w 13 rocznicę śmierci papieża Jana Pawła I.
– Audiencja dla uczestników Międzynarodowego Kongresu Towarzystwa św. Tomasza z Akwinu.
29 IX – Wizyta w Le Ferriere oraz w Latinie z okazji setnej rocznicy urodzin św. Marii Goretti.
30 IX – Audiencja dla nuncjusza apostolskiego w Polsce arcybiskupa Józefa Kowalczyka.

PAŹDZIERNIK

3 X – Audiencja dla prezydenta Chorwacji Franjo Tudjmana.
4 X – Audiencja dla uczestników sympozjum „Nauka w kontekście kultury ludzkiej".
– Audiencja dla uczestników plenarnej sesji Papieskiej Rady do Spraw Rodziny.
5 X – Audiencja dla uczestników III Kongresu Duszpasterstwa Migrantów.
– Nabożeństwo wraz z luterańskimi arcybiskupami i katolickimi biskupami Szwecji i Finlandii z okazji 600-lecia kanonizacji św. Brygidy szwedzkiej.
8 X – List [...] do sióstr karmelitanek z okazji zatwierdzenia nowego tekstu konstytucji.
– List [...] do biskupów Europy.
12 X – Początek podróży apostolskiej do Brazylii.
13 X – Natal: spotkanie z Episkopatem Brazylii *Społeczna nauka Kościoła odpowiedzią na głód chleba i sprawiedliwości.*
– Homilia na zakończenie Kongresu Eucharystycznego *Eucharystia i ewangelizacja.*
14 X – São Luís: homilia *Świętości sprzeciwia się wszelka niesprawiedliwość.*
15 X – Brasília: homilia *Co to jest wiara?*